

ФРАНЦУЗЬКІ ПСЕВДОНІМИ У СУЧАСНОМУ МЕДІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Тоцька Катерина Андріївна, Київ, Україна
студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології
Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка
katotska.frgf23m@kubg.edu.ua

Сьогодні медіа відіграють домінуючу роль у формуванні громадської думки, а антропоніми (власні імена) стають дедалі важливішим інструментом для створення образів та ідентичності. У цій статті досліджується походження та використання французьких антропонімів у сучасному медіа-просторі, зосереджуючись на їхніх функціях, значенні та впливі на аудиторію. Дослідження базується на аналізі різноманітних медіатекстів, таких як статті, телевізійні трансляції та соціальні мережі. Використовуючи методи контент-аналізу та аналізу дискурсу, вона досліджує, як французькі антропоніми використовуються для створення образів людей.

Ключові слова: псевдонім, ЗМІ, право, стандарт, професія

Aujourd'hui, les médias jouent un rôle dominant dans la formation de l'opinion publique et les anthroponymes (noms propres) deviennent un outil de plus en plus important pour créer des images et des identités. Cet article explore les origines et l'utilisation des anthroponymes français dans l'espace médiatique contemporain, en se concentrant sur leurs fonctions, leur signification et leur impact sur le public. L'étude est basée sur l'analyse de divers textes médiatiques tels que des articles, des émissions de télévision et des médias sociaux. En utilisant les méthodes de l'analyse de contenu et de l'analyse du discours, elle explore la façon dont les anthroponymes français sont utilisés pour créer des images de personnes.

Mots-clés : pseudonyme, pseudonymie, médias, loi, norme, profession.

Із масштабним розвитком інформатизації сучасного світу, а також із посиленням небезпечних умов будь-якої діяльності псевдонім набуває все більшого значення. З одного боку, псевдонімія – це давнє антропонімічне явище, другий спосіб найменування особи, а з іншого – це новий спосіб репрезентації творчої постаті митця, спортсмена, письменника, журналіста, музиканта, політика та ін. «Як зазначає Н. Павликівська, «ці комунікативні ознаки з особливим призначенням – приховувати справжнє ім'я або прізвище – використовувалися в різні епохи й у різних народів»»[6,с. 1]. У сучасному надшвидкому медіакомунікативному

просторі важливе місце посідає літературно-мистецька, громадсько-політична, криміналістична та журналістська псевдонімія як цікаве номінативне явище. Сьогодні важливим постає питання визначення місця псевдоніма у творчій діяльності особистості, з'ясування її функціональних можливостей, юридичного поля тощо.

Досить важливим є аналізування явища псевдонімії з погляду її функціонального чинника й законодавчої бази, тобто як саме псевдонім впливає на життя та творчість певної особистості, а також коментування позиції різних представників мас-медіа щодо їхнього відношення до власних і чужих псевдонімів.

Псевдоніми завжди були невіддільні від діяльності працівників медіа. Навіть у словниках на означення терміна можна знайти нерозривний взаємозв'язок між псевдонімією і діяльністю у ЗМІ. Це можна побачити з цитувань: «псевдонім – це приbrane ім'я, прізвище або авторський знак, яким користується письменник, журналіст, актор і т. ін. замість власного прізвища»[5, с. 373] або «ним користуються в пресі письменники, журналісти, актори замість власного прізвища»[4, с. 138].

Мета обрання особою псевдоніма для прихованої ідентифікації себе може бути різною: «конспірація через причини особистісного, політичного та юридичного характеру» [3, с. 137]; креативне самовираження, творчий пошук, створення серйозного або комічного іміджу, бажання заховатись від оточуючих, тощо.

Якщо ж окремо розглядати роботу журналіста, то «відповідно до юридичного статусу псевдонімів передбачено, що «журналіст має право поширювати підготовлені ним повідомлення і матеріали за власним підписом, під умовним ім'ям (псевдонімом) або без підпису (анонімно). Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» також гарантує право журналіста на збереження таємниці авторства та джерел інформації. Крім того, творчий працівник телерадіоорганізації, який виконує її завдання, має право користуватися псевдонімом, застерігати від розголошення таємниці псевдоніму»[2].

У Франції це фундаментальне право, яке ґрунтується як на світських, так і на релігійних цінностях, закріпила Декларація прав людини і громадянина 1789 року. Звільнившись від монархічного правління, французи хотіли звільнитися від гніту, який вони переживали, виражати себе та оприлюднювати свої думки без обмежень. Ось чому стаття 11 Декларації проголошує, що «кожен громадянин може вільно говорити, писати і друкувати». [7]

Зазвичай літературні, музичні, драматичні чи художні твори захищені австралійським законом протягом 70 років після року смерті автора, однак, якщо твір створено під псевдонімом, авторське право триває 70 років із моменту його першого опублікування потенційно набагато менше часу. Виняток становить, якщо справжня особа автора «загально відома або може бути встановлена шляхом розумного розслідування» [8]. Псевдонім може

належати одному автору, а може одночасно належати декільком авторам, щодо кількості співавторів не існує жодної заборони. Відомі численні випадки, коли твори публікують два-три автори під спільним псевдонімом. Найцікавіший приклад комерційно успішного використання псевдоніма кількома співавторами є кейс «Кармен Морла» 2021 р. Троє чоловіків отримали престижну премію «Premio Planeta de Novela» за книгу «Звір». Автори Агустін Мартінес, Хорхе Діас і Антоніо Мерсер вже не перший рік пишуть та успішно друкують свої твори під жіночим псевдонімом Кармен Морла [1].

Псевдоніми французьких відомих митців та їх мотиви:

- авторська скромність;
- традиції;
- немелодійність ;
- справжніх прізвищ;
- невпевненість у своїх авторських силах;

саме такі мотиви вважаються загальноприйнятими у лінгвістичній думці, як причини які зумовили появу псевдонімів.

Проте аналіз деяких псевдонімів, яке враховує дослідження біографічних даних відомих особистостей, пошук коментарів на тему обрання псевдонімів у інтерв'ю, коментарі родичів та близьких і т.д.

Серед французьких письменників рідко зустрічаються ті, які використовують псевдоніми:

1. Популярний співак минулого століття відомий як Мішель Уельбек. Журнал LLDD присвятив йому статтю у якій зазначає що: *«Alors pourquoi Houellebecq? Parce que c'est le nom de sa grand-mère paternelle, qui l'a recueilli après le divorce de ses parents. Il a choisi ce pseudonyme comme un hommage»* [9].

2. Ален Сушон – французький співак відомий у минулому столітті.

3. Сучасний співак Ours, син Алена Сушона, у своєму інтерв'ю пояснює свої мотиви обрання псевдоніму у інтерв'ю :

«On peut comprendre qu'on choisisse un pseudo quand on est le fils d'Alain Souchon. Mais pourquoi Ours ?

D'abord, je n'ai pas pris un pseudo que pour cette raison. C'est sûr que ça y participe. Je n'avais pas forcément envie de mettre le nom Souchon qui existe déjà sur tant d'albums. Mais c'est aussi parce que ça m'amuse d'avoir un nom un peu absurde lorsqu'on se présente sur scène, dans des clips ou sur une pochette de disque. Ça me rassure de ne pas avoir mon nom civil. Ça montre que le fait de se mettre en avant est un peu pour rire aussi. Et Ours, c'est par rapport à l'hibernation dans laquelle on est lorsqu'on écrit. Ce moment de vérité où on est seul, recroquevillé sur soi-même, à

gratter sa guitare et à pondre des phrases. Et comme l'ours, à un moment, on sort de sa tanière et on vient présenter toutes ses chansons au monde. Ce contraste de vie m'a fait penser à celui de cet animal» [10].

4. Сучасна співачка популярна в світі Indila, у своєму інтерв'ю пояснює свої мотиви обрання псевдоніму у інтерв'ю :

«Que signifie votre nom d'artiste Indila ?

C'est pour me rappeler que l'Inde est toujours là, tout près de nous. J'aime leur cinéma, leur gastronomie... Il faut aimer les épices, c'est sûr ! Moi, ça me va bien. J'aime aussi leur spiritualité, l'idée du lâcher-prise, d'agir en évitant tout calcul, et l'idée que presque rien n'est grave. Mais sans pour autant tomber dans l'indifférence, qui est un vrai fléau. Il n'y a rien de pire que le mépris... Par exemple, quand les fans viennent me voir, j'aime prendre un minimum de temps avec eux. Mais ça ne va pas de soi pour tout le monde, ce temps là je dois le réclamer» [11].

Отже, псевдоніми проаналізованих французьких письменників та музикантів мають такі різні мотиви:

Псевдонім	Справжнє ім'я	Мотиви вибору псевдоніма
Michel Houellebecq Мішель Уельбек	Michel Thomas Мішель Тома	«Маленького Мішеля спочатку довірили бабусі й дідусеві по материнській лінії в Алжирі» [2]. Власне наше припущення побудовано на тому, що життя в Алжирі дуже сильно вплинуло на його національну свідомість
Alain Souchon Ален Сушон	Alain Édouard Kienast Ален Едуард Кінаст	Зберігання традицій сім'ї: «Його сценічний псевдонім походить від біологічного батька та другого чоловіка його матері, П'єра Сушона» [3].
Ours Ведмідь	Charles Souchon Шарль Сушон	Наслідуючи традицію батька та для виходу за межі буденності на сцені.
Indila Інділа	Adila Sedraïa Аділа Седрая	«її сценічне ім'я походить від любові до Індії» [4]. Як і у випадку з Мішелем Уельбеком Інділа також обрала свій псевдонім через велику любов до певної місцевості.

Табл.1 Розмаїття мотивів французьких відомих митців у виборі псевдоніма

Таким чином, вибір псевдонімів також спирається на такі фактори як:

- унікальний життєвий досвід

- бажання пережити інше життя, не буденне під новим ім'ям
- власні вподобання

У світі медіа, де всі прагнуть бути унікальними, дивний псевдонім – це один із способів заявити про себе. Для деяких людей створення незвичайного псевдоніма схоже на своєрідний вид мистецтва. Багато авторів обирають смішні або абсурдні псевдоніми просто для того, щоб розсмішити інших. Дивні псевдоніми можуть створювати ореол таємничості та інтриги.

Отже, спроба аналізу псевдоніму дозволяє підсумувати, що другі імена, під якими працівники ЗМІ часто приховують своє авторство, виступають сьогодні переважно засобом психологічного комфорту з метою закритості і відсторонення від реального світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анонімна письменниця кримінальних романів виявилася трьома чоловіками. URL: <https://meta.ua/uk/news/world/27788-anonmnapismennitsya-krimnalnih-romanv-viyavilasya-troma-cholovkami/> (дата звернення: 25.10.2024).
2. Марущак А. Псевдонім: зброя чи необхідність? [Електронний ресурс] / А. Марущак // Телекритика. – Режим доступу : <http://www.telekritika.ua/yuridichna-consultaciya> (дата публікації : 25.10.2024). – Назва з екрана.
3. Павликівська Н. Псевдонім як засіб вторинної номінації особи / Н. Павликівська // Мовознавчий вісник. Ономастика : зб. наук. пр. – К., 2010. – Вип. 14–15. – С. 135–141.
4. Словник іншомовних слів / за ред. акад. О. С. Мельничука. – К. : Українська радянська енциклопедія, 1974. – 775 с.
5. Словник української мови. – К. : Наук. думка. – Т. 1–11. – 1970–1980.
6. Шулська Н. Псевдоніми журналістів: спроба захисту чи психологічного комфорту? [Електронний ресурс] / Н. Шулська // Журналіст як мішень у сучасному світі : Матеріали III Міжнародного наукового інтернет симпозіуму (м. Луцьк, 26–31 січня 2016 року). – Режим доступу до ресурсу : <http://www.symposium2016.hol.es/gallery/shulska.pdf>. – Заголовок з екрана. - (23.06.2016)
7. LalibertdexpressionenFrance.pdf <http://www.uniba.it/it/docenti/silletti-alida-maria/attivita-didattica/silletti-a.a.-2016-2017/LalibertdexpressionenFrance.pdf> (дата звернення 25.10.2024)
8. Pen Names: A Useful Disguise Or A Legal Risk? URL: <https://www.podlegal.com.au/pen-names-a-useful-disguise-or-a-legal-risk/> (дата звернення: 25.10.2024).
9. Vergnaud Vivien. Qui est Michel Houellebecq? Le journal de dimanche 17/01/2022. URL: <https://www.lejdd.fr/Culture/qui-est-michel-houellebecq-4088314#:~:text=Il%20est%20n%C3%A9%20%C3%A0%20Saint,ce%20pseudonyme%20comme%20un%20hommag> e .
10. Інтерв'ю Ours, Ouest-France, 08/02/2018 URL: <https://www.ouest-france.fr/bretagne/brest-29200/ours-est-charles-souchon-et-bien-plus-encore-5553674>
11. Fageolle Pierre. Інтерв'ю Indila, Femme actuelle, 12/09/2014 URL: <https://www.femmeactuelle.fr/actu/news-actu/confidences-d-une-jeune-femme-discrete-1946348>